ROK VIII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 15

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 SIERPNIA 1933 ROKU

NASZA POLITYKA TŁUSZCZOWA

Sprawy polityki tłuszczowej — niewątpliwie jednego z najbardziej skomplikowanych działów całej polityki gospodarczej — są obecnie chętnie i szczegółowo oświetlane przez organizacje rolnicze, które na terenie prasy codziennej i fachowej starają się przeprowadzić tezę konieczności zaniechania, a conajmniej czynienia dalekoidących utrudnień przy imporcie surowca tłuszczowego. Wprawdzie z rozważań tych eliminowany jest zazwyczaj surowiec tłuszczowy, służący do celów technicznych; jednak stwierdzić należy, że rozróżnienie takie jest praktycznie niewykonalne, gdyż jeden i ten sam surowiec tłuszczowy (np. kopra, ziarna palmowe) służy — po przetworzeniu go na olej — zarówno do dalszego przerobu na artykuły techniczne (np. mydło), jak jadalne (np. fabryczne tłuszcze jadalne).

Oddawna wysuwaliśmy tezę jaknajszerszego wyzyskania krajowego surowca tłuszczowego. Cowięcej, zachęcaliśmy od wielu już lat sfery rolnicze do podwyższenia uprawy lnu i rzepaku. Cały zbiór lnu i rzepaku stale znajdował zbyt na rynku krajowym (jeżeli tylko nie był eksportowany przez rolnictwo), rafinerje zaś chętnie zakupywały olej rzepakowy, który po przerafinowaniu i zmieszaniu z tańszym, smaczniejszym i trwalszym olejem soyowym pokrywał zapotrzebowanie rynku wewnętrznego na ciekłe oleje jadalne.

Wielkim krokiem naprzód w rozwoju naszego przemysłu tłuszczowego było powołanie do życia olejarni, produkujących stałe oleje roślinne z nasion zamorskich, celem zastąpienia importu gotowego oleju.

Obie te okoliczności sprawiły, że bilans przywozu i wywozu surowców i gotowych roślinnych produktów tłuszczowych poprawia się wybitnie, wykazując coraz mniejsze saldo ujemne:

Rok	Przywóz nasion oleistych	Przywóz gotowych olejów	Wywóz makuchów	Nadwyżka przywozu nad wywozem
	w tysiącach złotych			
1928	19.906	58.666	4.989	79.936
1930	12.036	56.658	5.117	64.732
1932	16.655	17.005	3.835	29.446

Jeszcze znamienniejsze są liczby, dotyczące pierwszych 5-ciu miesięcy r. b., w porównaniu z tym samym okresem r. 1932. Przywóz nasion oleistych wzrósł z 12.500 tonn wartości 3,3 milj. zł. do 32.500 tonn wartości 9,4 milj. zł.; równocześnie zmalał przywóz gotowych olejów z 9.500 tonn wartości 7,5 milj. zł. do 2.300 tonn wartości 1,6 milj. zł. Jest to zjawisko nad wyraz dodatnie—zmniejszenie importu gotowych olejów i zwiększenie przywozu surowca — zwłaszcza że łączy się ono ze wzrostem eksportu makuchów z 3.800 tonn wartości 900 tys. zł do 11.200 tonn wartości 2 milj. zł. Wywóz w stosunku do przywozu w tym samym okresie czasu wzrasta wartościowo z 14,2% do 24,3%. Liczby te potwierdzają naszą tezę o coraz racjonalniejszem kształtowaniu bilansu przemysłu tłuszczów roślinnych i przesuwaniu importu z gotowego oleju na nasiona oleiste.

Dlatego też nie powinny być czynione żadne utrudnienia przy imporcie surowca tłuszczowego, zarówno wtedy gdy przywożony jest do Polski w formie nasion, jak w formie oleju, w kraju dotychczas nieprodukowanego. Doświadczenie bowiem lat ubiegłych uczy, że rozwój tej gałęzi wytwórczości posuwa się stopniowo. W zaraniu naszej państwowości przywoziliśmy gotowe preparaty tłuszczowe, później rafinowane oleje jako surowiec do fabrykacji końcowych produktów, później surowe oleje do rafinacji, jeszcze później nasiona oleiste do produkcji surowych olejów. Ponieważ jednak polski przemysł tłuszczowy nie zakończył jeszcze swojej budowy, więc też nie należy czynić utrudnień przy przywozie surowego oleju wówczas, gdy nie jest on jeszcze w kraju wytwarzany.

Jeśli rolnictwo nie zrozumie konieczności honorowania nakreślonej linji rozwojowej, potwierdzonej dotychczasowemi doświadczeniami życiowemi i uznanej w zasadzie przez sfery rolnicze za słuszną — wówczas przemysł tłuszczowy zatrzyma się na jednym tylko stopniu swojego rozwoju, nie idąc naprzód. Oczywiście, jest to równoznaczne z cofaniem się i niewątpliwie w skutku ostatecznym przemysł tłuszczowy, który świadomie zwiększał spożycie nasion krajowych, musiałby je obniżyć, nie mogąc rozwijać się nadal.

Dlatego też, bynajmniej nie w partykularnym, lecz w najszerzej pojętym interesie gospodarczym całego kraju, w imię rozwoju przemysłu tłuszczowego i celem zapewnienia odbioru dla nasion krajowych — stale bronimy tezy liberalnego przywozu nieprodukowanego w kraju surowca tłuszczowego, w wyżej sprecyzowanem określeniu tego pojęcia.

Z BIEŻĄCEJ DZIAŁALNOŚCI ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

W okresie od dn. 15 do 31 lipca r. b. Związek Przemysłu Chemicznego zajmował się w szczególności następującemi zagadnieniami:

W sprawach celnych:

wystąpił do Min. Przemysłu i Handlu i do Min Skarbu z prośbą o wyjaśnienia w zakresie taryfy celnej wywozowej, pod kątem widzenia wprowadzenia w życie w październiku r. b. nowej taryfy celnej. Taryfa wywozowa najprawdopodobniej przystosowana będzie w numeracji pozycyj do nowej taryfy przywozowej, jednak bez istotnych zmian w nomenklaturze i stawkach taryfy wywozowej.

W sprawach traktatowych:

sformułował ostateczną opinję w sprawie żądań w zakresie zniżek stawek celnych — na tle negocjowanych traktatów polsko-francuskiego i polsko-szwajcarskiego.

W sprawach polityki przemysłowej:

złożył na żądanie Min. Przemyśłu i Handlu wnioski w sprawie racjonalnego zorganizowania przetwórstwa roślin leczniczych,

złożył na żądanie Min. Przemysłu i Handlu opinję w sprawie wytwarzanych w kraju gatunków minji ołowianej, zwracając uwagę na konieczność udzielania zezwoleń na przywóz z zagranicy jednego tylko gatunku minji, mianowicie wysokodyspersyjnej.

OPODATKOWANIE BENZOLU

Jak już donosiliśmy w poprzednim numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego", Rozporządzeniem Rady Ministrów wprowadzona została opłata na rzecz Funduszu Drogowego — między innemi od benzolu, w wysokości 12 gr. od 1 kg. Od opłaty zwolniony jest tylko benzol przeznaczony do celów wojskowych (materjały wybuchowe), natomiast benzol do wszystkich innych celów opłacać musi wspomniany podatek. Podlega mu więc benzol, przeznaczony do przerobu na półprodukty organiczne, jak nitrobenzol, chlorobenzol, nitrochlorobenzol, anilinę, nitroanilinę i długi szereg innych połączeń, opartych na benzolu. Prostą konsekwencją podwyżki cen benzolu — przez obciążenie go opłatą na rzecz Funduszu Drogowego — jest podniesienie cen zasadniczych półproduktów organicznych i zwyżka cen tych wszystkich barwników i innych produktów syntezy organicznej, które wywodzą się z połączeń benzolowych. Sytuacja komplikuje się tem więcej, że w wyniku umów między wytwórcami i odbiorcami półproduktów, ceny ich nie powinny być podwyższane, co jest oczywiście niemożliwe wskutek obciążenia dodatkową opłatą zasadniczego surowca — benzolu.

Przemysł półproduktów organicznych wykazał się w ostatnich kilku latach poważnym rozwojem. Skala wytwarzanych półproduktów rośnie nieomal z miesiąca na miesiąc, pokrywając w całości zapotrzebowanie wewnętrzne i utrzymując ceny na poziomie cen dotychczas importowanych artykułów. Przemysł półproduktów organicznych jest jedną z najważniejszych gałęzi przemysłu w każdym kraju, gdyż stanowi ogniwo przejściowe między destylacją smoły węglowej i wielką syntezą organiczną, prowadzącą do barwników, środków leczniczych, pachnideł, materjałów wybuchowych i t. d. Dlatego też każdy krok, utrudniający działalność przemysłu półproduktów organicznych, głęboko waży na całokształcie interesów państwowych i gospodarczych. Cowięcej, obciążenie benzolu dodatkowemi opłatami w wypadku przerabiania go na półprodukty organiczne, oddziaływa szkodliwie na rozwój całej tej gałęzi przemysłu, gdyż nie pozwalając rozszerzać, a raczej zmniejszając, zakres fabrykacji produktów opartych na benzolu, tem samem zwęża gamę wytwarzanych półproduktów i osłabia energję rozwojową przemysłu syntetyczno-organicznego.

Z tych wszystkich względów Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił do Rządu z memorjałami, przedstawiającemi konieczność zwolnienia od opłat na rzecz Funduszu Drogowego nietylko benzolu przeznaczonego do celów wojskowych, lecz również benzolu do dalszego przerobu chemicznego.

PROPAGANDA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Związek Przemysłu Chemicznego, publikując własne opracowania i dostarczając materjału do różnorakich wydawnictw: codziennych i tygodniowych, fachowych i ogólnych, krajowych i zagranicznych — w zakresie zagadnień przemysłu chemicznego i chemji wogóle, niejednokrotnie pragnie dostarczyć też materjału ilustracyjnego. Pożądane są przytem ogólne widoki fabryk, wnętrz fabrycznych i laboratoryjnych, fragmentów aparatury i zespołów maszynowych, hal fabrycznych, portrety wybitnych chemików, fotografje urządzeń humanitarnych i t. d. Tymczasem nasze archiwum fotograficzne jest dość ubogie, nie jesteśmy też częstokroć w stanie zadośćuczynić słusznym i celowym postulatom bogatego ilustrowania dostarczanych przez nas artykułów i opracowań. Czytelnik, zwłaszcza gdy chodzi o popularyzację naszej dziedziny wytwórczości, chętniej i skwapliwiej zajmie się odczytywaniem treści, jeśli jest ona w odpowiedni sposób zilustrowana, niż jeśli nie znajdzie w niej ani jednego rysunku, działającego na wyobraźnię.

Z tych też względów najusilniej prosimy zrzeszone przedsiębiorstwa o dostarczenie nam możliwie największej kolekcji fotografij, dotyczących wspomnianych tematów. Podobna propaganda leży też w bezpośrednim interesie reklamowym poszczególnych firm, gdyż w podpisach pod rysunkami wskazujemy z reguły nazwę fabryki, przedstawionej na rycinie.

SPRAWOZDANIE BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Ogłoszone zostało sprawozdanie Banku Gospodarstwa Krajowego za r. 1932.

Sprawozdanie to jest dla nas szczególnie interesujące, jeśli chodzi o przedsiębiorstwa, należące do koncernu Banku Gospodarstwa Krajowego, a działające w ramach wytwórczości chemicznej.

Ogólne zadłużenie przedsiębiorstw, należących do koncernu Banku Gospodarstwa Krajowego, spadło w r. 1932 o 3,1 milj. zł. — do sumy 42,2 milj. zł. W roku sprawozdawczym Bank sprzedał portfel akcyj Sp. Akc. „Azot" w Jaworznie, która została objęta przez Państwową Fabrykę Związków Azotowych w Chorzowie. Bank więc w dalszym ciągu zmniejszał swój udział w przedsiębiorstwach przemysłowych, zgodnie zresztą z polityką lat poprzednich i nowym statutem Banku.

Akcje i udziały w przedsiębiorstwach koncernowych, znajdujące się w portfelu Banku, wzrosły o 1,5 milj. zł.—do 32,8 milj. zł. W portfelu tym akcje Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych figurują w sumie 18,2 milj. zł. Ocena sytuacji przedsiębiorstw chemicznych, w których zainteresowany jest Bank, sformułowana została w sprawozdaniu w sposób dodatni. Podkreślono fakt zawarcia umowy, zawartej przez Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych z Francusko-Niemieckiem Porozumieniem Potasowem, co pozwala umieścić zagranicą większe ilości nawozów potasowych. Sp. Akc. „Boruta" pracowała w warunkach stosunkowo pomyślnych.

Bilans Banku Gospodarstwa Krajowego na dzień 31. XII. 1932 zamknięty jest sumą bilansową zł. 2.132.873.580,01. Czysty zysk wykazany został w wysokości 2.846.111,73 zł., przy kapitale zakładowym 150 milj. zł.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 48 z dn. 5 lipca r. b. ukazały się pod poz. 381, 382, 383 przepisy wykonawcze do Ustawy o kartelach. Przepisy te obejmują postanowienia dotyczące sądu kartelowego, zgłaszania uchwał i postanowień karteli, rejestru kartelowego. Wszystkie powyższe Rozporządzenia weszły w życie dnia 5 lipca r. b.

W Dz. Ust. Nr. 51 z dn. 11 lipca r. b. została ogłoszona Ustawa z dn. 28 marca 1933 o ubezpieczeniu społecznem.

Jest to t. zw. „ustawa scaleniowa" w zakresie ubezpieczeń społecznych, wprowadzająca jedną organizację ubezpieczeniową pod nazwą „ubezpieczalni społecznej" w zakresie ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa, tudzież na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej, zarówno wskutek wypadku lub choroby zawodowej, jak wskutek wszelkich innych przyczyn.

Ustawa scaleniowa wchodzi w życie zamiast obowiązujących dotychczas przepisów o ubezpieczeniu na wypadek choroby oraz o ubezpieczeniu robotników od wypadków. Termin wejścia w życie ustawy scaleniowej zostanie określony Rozporządzeniem Rady Ministrów.

W Dz. Ust. Nr. 56 z dn. 22 lipca r. b. ukazało się pod poz. 426 Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 15 lipca 1933 o likwidacji przedsiębiorstw państwowych w Chorzowie i w Mościcach oraz o utworzeniu i wydzieleniu z administracji państwowej przedsiębiorstwa pod nazwą „Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie".

W „Monitorze Polskim" Nr. 166 z dn. 22 lipca r. b. ogłoszony został pod poz. 202 statut „Zjednoczonych Fabryk Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie".

Siedziba „Zjednoczonych Fabryk" mieści się w Mościcach. Organizacyjnie—władze przedsiębiorstwa składają się z Rady Administracyjnej, Dyrekcji i Komisji Rewizyjnej. Rada Administracyjna — w ilości 7 do 9 osób — jest kompletowana przez Ministra Przemysłu i Handlu. Dyrekcję stanowi w zasadzie jeden dyrektor naczelny, powoływany na wniosek Rady Administracyjnej przez Ministra Przemysłu i Handlu. Ponadto, na wniosek dyrektora naczelnego, ilość członków dyrekcji, podległych dyrektorowi naczelnemu, może być podwyższona do 4-ch. Komisję Rewizyjną powołuje Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 38 ukazało się Rozporządzenie na zasadzie którego pozostałości kotłowe przy destylacji smoły węglowej zostały obniżone z kl. 14 do 17.

Jednocześnie uprawniono do przewozu kości surowych w wagonach zamkniętych bez 10%-owej dopłaty.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 41 ukazało się Rozporządzenie obniżające koszty przewozu miału węglowego; mianowicie, na przestrzeniach do 200 klm koszty obniżone zostały o 10%, powyżej 200 klm. o 20%.

Zmiana powyższa posiada decydujące znaczenie dla przemysłu i jest wynikiem paroletnich zabiegów. W swoim czasie, gdy istniał nadmiar miału węglowego, Ministerstwo popierało jego używanie drogą polityki taryfowej, wskutek czego szereg fabryk przerobił ruszty na miał węglowy. Sczasem jednak ulgi celne zostały cofnięte, powodując duże straty dla przemysłu.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 45 ogłoszone zostały nowe stawki przewozowe dla fosforytów, importowanych do przerobu w fabrykach superfosfatu. Koszty przewozu zostały obniżone o ok. 10%.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 48 utworzona została nowa pozycja taryfowa dla trójchloretylenu z zaliczeniem do kl. 5.

W taryfie B. 8 zniżki przewozowe na nasiona słonecznika przy imporcie z Rumunji rozszerzono również na import z Sowietów.

W taryfie wyjątkowej M. 6 zniżki przewozowe dla superfosfatu rozszerzono również na przewozy eksportowe.

W taryfie wyjątkowej P. J. 5 koszt przewozu karbidu przy eksporcie przez porty polskie został obniżony o 10%.

W aneksie do cz. II utworzona została taryfa c. 12 dla krwi płynnej na cele przemysłowe z zaliczeniem do kl. 17.

ECHA

* Dyrektorem naczelnym Zjednoczonych Fabryk Związków Azotowych w Mościcach i w Chorzowie został dotychczasowy dyrektor naczelny fabryki w Mościcach, b. Minister Przemysłu i Handlu, p. Inż. Eugenjusz Kwiatkowski.

Dotychczasowy dyrektor naczelny w Chorzowie, p. Inż. Adam Podoski, powołany został na stanowisko naczelnego dyrektora Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych we Lwowie.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450	zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170	„
„ „ czysty 99%	300	„
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80	„
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,54	„
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,69	„
Azotan amonu	100	„
Azotyn sodowy	120	„
Benzol handlowy 90%	92	„
„ czysty	104	„
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50	„
* Boraks	110—125	„
Chlorek cynku 50° Bé	30	„
Chlorek wapna bielący	30,6	„
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22	„
Chloroform czysty	800	„
„ „pro narcosi“	1,800	„
Eter siarkowy	390	„
Fenol czysty	265	„
Formalina 40%	270	„
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	225	„
* „ techniczna 85/88%	160	„
* Karbid granulowany	70	„
Karbid drobny za % kg.	66	„
Karbolineum	29,75	„
Klej kostny	230	„
Klej skórny biały	260	„
Krezol czysty	128	„
Kwas azotowy tech.czysty za 100% HNO_3	93	„
Kwas mrówkowy 85%	241	„
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00	„
„ solny 19°/21° Bé	12,25	„
„ octowy techn. 30%	100	„
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15	zł.
„ rogowa 13/14% N_2	—	„
Naftalin surowy prasowany	28,00	„
„ czysty w łuskach	52,50	„
Octan sodu	120	„
„ ołowiu	215	„
Oleina zwierzęca destylat	190	„
„ „ saponifikat	180	„
Oleum 20%	19,24	„
Olej lniany	132	„
* Potaż kalcynowany 90/95%	120	„
* Potaż żrący topiony 88/92%	140	„
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00	„
Smoła preparowana	16,50	„
Saletra potasowa	130	„
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	65	„
* Saletra sodowa przem. raz rafinowana	90	„
Saletra sodowa podwójnie rafinowana	100	„
Siarczan amonu	27,60	„
* Siarczan miedzi	110—125	„
* Siarczek sodu 60/62%	60	„
Soda amonjakalna	25	„
„ kaustyczna	60	„
Sól glauberska krystaliczna	7,00	„
Stearyna	150	„
Superfosfat 16% par. Warszawa	10,72	„
Toluol czysty	115	„
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. 25% NH_3	60	„
Żelatyna techn.	400	„

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY. BORUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Henryków pod Warszawą. Tel. II podm Jablonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“. Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“. Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“. Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11